

Спеціалізованій вченій раді ДФ 20.149.001

ПВНЗ Університету Короля Данила

(76000, м. Івано-Франківськ, вул. Є. Коновальця, 35)

ВІДГУК ОПОНЕНТА

**- кандидата юридичних наук, професора
Котухи Олександра Степановича**

НА ДИСЕРТАЦІЮ ВЕРКАЛЬЦЯ ІВАНА ДМИТРОВИЧА

«ВПЛИВ ПРАВОСВІДОМОСТІ НА РЕАЛІЗАЦІЮ ФУНКЦІЙ ПРАВА»,

подану на здобуття ступеня доктора філософії

за спеціальністю 081 «Право»

Ступінь актуальності теми дослідження.

Актуальність дисертаційного дослідження і доцільність його виконання на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» Веркальцем І.Д. на тему «Вплив правосвідомості на реалізацію функцій права» пов'язані з тим, що характеристика взаємодії правосвідомості та функціональної сторони права дозволяє зрозуміти, яким чином право проявляється в суспільних відносинах (як в динаміці, так і в статиці) та які напрямки дії права визначають його природу.

Потреба у розумінні впливу правосвідомості на процес здійснення функцій права виявляється в необхідності вдосконалення системи права у напрямку покращення її ефективності з метою подолання актуальних соціально-правових викликів сучасності. Також, доктринальний аналіз правосвідомості в реалізації функціональності права обумовлюється потребами демократичної трансформації основних прав і свобод людини і громадянина з урахуванням європейських принципів та стандартів.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Обґрунтованість положень, що визначають актуальність теми, узгоджуються з теоретико-прикладним характером дослідження, який цілком кореспондується з метою і переліком завдань дисертації, сформульованим автором, а також з чітким визначенням об'єкта і предмета дослідження.

Належною для рівня ступеня доктора філософії є також джерельна база дисертаційного дослідження Веркальця І.Д., яку складають наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених-юристів, філософів, матеріали науково-практичних конференцій, семінарів, круглих столів тощо.

Необхідний рівень обґрунтованості сформульованих наукових положень, висновків і рекомендацій у дисертації спирається на усі зазначені вище складові в їх сукупності, а отже, дисертаційне дослідження відповідає спеціальності 081 «Право».

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій.

Новизну наукових положень, висновків і рекомендацій дослідження визначає насамперед те, що запропонована наукова робота є першим у вітчизняній юридичній науці комплексним дослідженням теоретико-методологічних засад впливу правосвідомості на реалізацію функцій права.

Наукову новизну дисертаційної роботи характеризує низка положень та висновків, які відповідають рівню дисертації на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», а саме:

1. В дисертації вперше встановлено синергетичний характер взаємозв'язку між рівнем правосвідомості суб'єктів правових відносин та ступенем ефективності реалізації функцій права, що реалізується у суспільстві через систему правових ідей, здатних набувати форми юридичних понять і категорій.

2. Дисертантом сформульовано концептуально новий підхід щодо розуміння функціонального потенціалу правосвідомості, який здатний

реалізуватись на індивідуальному рівні, визначаючи пріоритети правового регулятивного впливу.

3. Здобувачем вперше удосконалено ідею про внутрішню (онтологічну) та зовнішню (гносеологічну) складові удосконалення рівня правової свідомості, збалансоване застосування яких дозволяє забезпечити самокерованість правової системи з урахуванням актуальних змін у кожному її компоненті.

Практичне значення одержаних результатів.

Основні положення, висновки та рекомендації, що сформульовані та обґрунтовані в дисертаційному дослідженні Веркальця І.Д., на тему «Вплив правосвідомості на реалізацію функцій права» можуть бути використані в якості методологічної основи для проведення подальших наукових досліджень у сфері вивчення взаємодії правосвідомості та механізму реалізації функцій права.

Крім того, обґрунтовані в роботі положення, висновки та рекомендації можуть бути використані в навчальній, правозастосовній, правореалізаційній та правовиховній діяльності.

Повнота викладених основних результатів дисертації в опублікованих працях.

Основні наукові положення і висновки дисертації повно викладено у 9 наукових працях, 5 з яких опубліковано у наукових фахових виданнях, у тому числі 1 стаття в зарубіжному науковому виданні, 4 тезах наукових доповідей на всеукраїнських та міжнародних конференціях.

Аналіз змісту публікацій, основного тексту дисертації і узагальнюючих висновків переконує, що автором здійснено корисне для юридичної науки, навчальних потреб, практичної юридичної діяльності наукове дослідження.

Публікації, які були зараховані за темою дисертації, як за кількістю, так й за змістом, відповідають вимогам пункту 11 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167.

Оцінка змісту дисертації та її оформлення.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Повний обсяг дисертації становить 239 сторінок. Перелік використаних джерел містить 308 найменувань.

Структура дисертації побудована логічно і сприяє розкриттю теми дослідження, виконанню поставлених завдань.

Дисертація оформлена відповідно до Вимог оформлення дисертацій, затверджених наказом МОН України від 12.01.2017 № 40.

Фактів наявності в дисертації порушень академічної доброчесності не встановлено.

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації.

Відзначаючи охарактеризовані вище позитивні моменти дисертаційного дослідження Веркальця І.Д., необхідно вказати й на наявність у роботі окремих положень, висновків і рекомендацій, що сприймаються як дискусійні або такі, що потребують більш вагомого обґрунтування, певного уточнення чи додаткових пояснень під час публічного захисту.

Зокрема, виникають наступні зауваження, запитання й побажання:

1. Автором дисертації у висновках дослідження зазначається про ефективність взаємодії правосвідомості, реалізації функцій права та механізму правового регулювання. В цьому аспекті, вважаємо за доцільне обґрунтувати дисертантом на публічному захисті дану позицію.

2. У роботі автор розглядає поняття функцій права, сутності права та функціонування права (підрозділ 1.1). Хотілось би почути думку автора щодо їх співвідношення у забезпеченні механізму здійснення.

3. У підрозділі 2.4 дисертаційного дослідження («Загальна характеристика рівня правосвідомості загальних і спеціальних суб'єктів правовідносин в Україні») здобувач стверджує про інституціональний та неінституціональний рівні правосвідомості суб'єктів в механізмі реалізації функцій права. Однак доцільність такого твердження повинна бути чітко та послідовно аргументована.

Проте, вказані зауваження мають здебільшого характер побажань щодо подальшого покращення наукової роботи або є дискусійними та такими, що не знижують належного рівня і позитивної характеристики дисертаційного дослідження Веркальця І.Д.

Загальний висновок по дисертації.

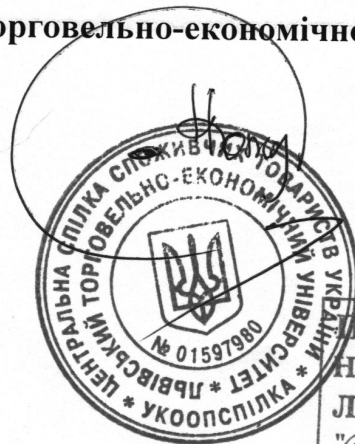
Вивчення дисертації Веркальця І.Д. на тему «Вплив правосвідомості на реалізацію функцій права» дає підстави стверджувати, що автором дійсно проведено ґрунтовний аналіз теоретико-правових особливостей їх взаємодії. Новизна встановлених результатів немає сумнівів щодо високого наукового рівня підготовки роботи дисертантом.

З урахуванням викладеного, дисертація Веркальця Івана Дмитровича на тему «Вплив правосвідомості на реалізацію функцій права» відповідає вимогам пунктів 10, 11 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167, та Вимогам до оформлення дисертацій, затверджених наказом МОН України від 12.01.2017 № 40, а її автор – Веркалець Іван Дмитрович – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Опонент:

**Кандидат юридичних наук, професор,
декан юридичного факультету
Львівського торговельно-економічного
університету**

Котуха О.С.

Підпис *Котуха* ЗАВІРЯЮ
НАЧАЛЬНИК ВІДДІЛУ КАДРІВ
ЛТЕУ
"24" _____ 2020 р.